

A black and white photograph of various archaeological artifacts laid out on a light-colored, textured surface. The items include several knives and swords with different handle designs, a large comb with intricate carvings, a small figurine, a key, a cross-shaped pendant, a brooch, a small folding knife, a small box, and numerous coins and beads. The artifacts are arranged in a somewhat organized manner, showcasing a variety of objects from a past era.

MAKT OCH MÄNNISKOR
I KUNGEN SIGTUNA

Sigtunautgräv

MAKT OCH MÄNNISKOR I KUNGENS SIGTUNA

Sigtunautgrävningen 1988-90

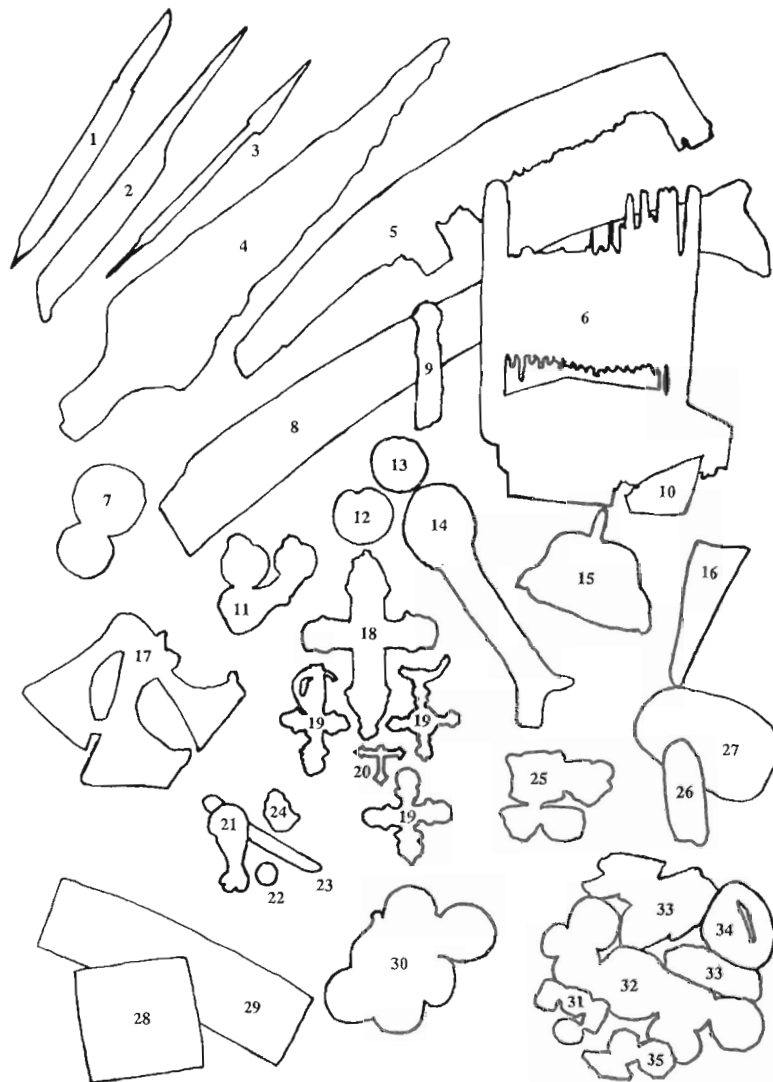
28 artiklar om de preliminära resultaten
från den arkeologiska undersökningen i
kv. Trädgårdsmästaren 9 och 10, Sigtuna

Redaktör: Sten Tesch

ISBN 91-971233-1-5

Omslagets föremål.

1. Stylus
2. Bennål.
3. Pilspets.
4. Spjutspets.
5. Sammansatt enkelkam av älghorn.
6. Elfenbenskammar
7. Sländrissor av volhyniskt skiffer.
8. Runben.
9. Kristusgestalt av älghorn.
10. Orientaliskt glas.
11. Svarvade spelpjäser av elfenben.
12. Stadssigill.
13. Runt bronsspänne.
14. Blystycke med avtryck av en Knut Eriksson myntstamp.
15. Hornkam med drakhuvud.
16. Fragment av bennål med slingrande drake.
17. Miniaturyxor av brons.
18. Enkolpion.
19. Krucifix av brons.
20. Krucifix av silver.
21. Guldbleck.
22. Glas infattat i cloissonéteknik.
23. Guldbarr.
24. Infattad glaspärla.
25. Bältesbeslag.
26. Remändebeslag av brons.
27. Gjutform.
28. Patris med ormslingor.
29. Blystycke med drakslingor.
30. Silvermynt.
31. Guldfoliepärlor.
32. Slipade bergkristaller.
33. Oslipade bergkristaller.
34. Bärnstensring.
35. Karneolpärlor.

Redaktör: Sten Tesch

Redigering och layout: Mats Roslund och Sten Tesch

Bilder: Lars G Henricson, om inget annat anges.

Copyright: respektive författare

ISBN 91-971233-1-5

Macintosh-producerad

Typsnitt: Titel och rubriker; Times, text; Palatino

Tryck: Text; PP-Tryck AB Märsta, omslag; Master-bind

Upplaga: 2000 ex

Boken kan beställas från

Sigtuna museer

Stora gatan 55

S-193 00 Sigtuna

Sweden

Omslagets framsida: "Makt", fotoarrangemang av Björn Pettersson

Omslagets baksida: Sigtunautgrävningen i maj 1989, foto av Jan Norrman,

Riksantikvarieämbetet. Godkänt för publicering.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD <i>av Sten Tesch</i>	s. 1
BAKGRUND OCH METOD	
SIGTUNAUTGRÄVNINGEN 1988-90 - en bakgrund <i>av Sten Tesch</i>	s. 7
KÄLLMATERIAL OCH METODIK <i>av Sten Tesch</i>	s. 10
STAD OCH STADSGÅRD	
STAD OCH STADSPLAN <i>av Sten Tesch</i>	s. 23
STADSGÅRDEN - hus och hemmiljö <i>av Björn Pettersson</i>	s. 38
KULTURKONTAKTER OCH HANDEL	
KULTURKONTAKTER OCH VARUUTBYTE 970 - 1200 <i>av Mats Roslund</i>	s. 53
VÄSTLIGA KULTURKONTAKTER OCH HANDEL UNDER 1100 - 1200 - TALET <i>av Christina Larsson</i>	s. 62
MYNTFYND I SIGTUNA <i>av Eva Svensson</i>	s. 67
HANTVERKARE I SIGTUNA	
BRONSGJUTNING <i>av Ann-Catrin Nordin</i>	s. 73
JÄRN OCH JÄRNSMIDE <i>av Mats Pettersson</i>	s. 76
HORN - OCH BENHANTVERK <i>av Jonas Ros</i>	s. 80
LÄDERHANTVERK <i>av K Roger Hansson</i>	s. 87
BERGKRISTALL - som råvara och färdig produkt <i>av Bo Dock</i>	s. 89
GLAS OCH GLASBÄGARE I SIGTUNAS MEDELTID <i>av Lars G Henricson</i>	s. 92
SENSATION - MYNTTILLVERKNING I SIGTUNA PÅ 1180 - TALET <i>av Lars O Lagerqvist</i>	s. 95

HEM OCH FLÄRD

JORDBRUK, JAKT OCH FISKE

av *Lotta Högrell*.....s. 101

VAD BENEN BERÄTTAR

av *Barbro Hårding*.....s. 105

TRÄHANTVERK

av *Irene Mesenhol*.....s. 110

TEXTILHANTVERK I - spinning och vävning

av *Louise Deutgen*.....s. 112

TEXTILHANTVERK II - nålar och tinbl bein

av *Susanne Haltiner*.....s. 117

DRÄKTENS TILLBEHÖR

av *Leena Drenzel och Lena Henriksson*.....s. 120

PÄRLOR

av *Annika Toll*.....s. 126

SPEL OCH LEK

av *Laura Wrang*.....s. 128

ANDLIGT LIV OCH TRO

FÖRKRISTEN TRO

av *Jonas Ros*.....s. 133

TIDIG KRISTEN TRO

av *Mats Roslund*.....s. 139

SIGTUNABOR PÅ PILGRIMSFÄRD I VÄST OCH I ÖST

av *Jan Edvardsson*.....s. 146

RUNOR - magi och meddelanden

av *Mats Roslund*.....s. 151

STYLI OCH VAXTAVLOR - den latinska skriften i Sigtuna

av *Pernilla Falk*.....s. 155

RÖRANDE ETT MÄRKVÄRDIGT FÖREMÅL ELLER SIGTUNAS ÄLDSTA STADSSIGILL ÅTERFUNNET?

av *Jan Edvardsson*.....s. 157

ATT LÄSA VIDARE.....s.161

KUNGALÄNGD

BIDRAGSGIVARE

SIGTUNAUTGRÄVNINGEN

1988-90

Kung Carl XVI Gustaf
(Kronprins Carl Gustafs Stiftelse)

Fonder, stiftelser och institutioner

Gunnar Ekströms Stiftelse för numismatik
Riksantikvarieämbetet
Sven Svenssons Stiftelse för numismatik
Berit Wallenbergs Stiftelse
Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond

Föreningar och andra sammanslutningar

Brunnsorkestern Notblecket
Folkpartiet i Sigtuna kommun
Föreningen Muntra Fruar i Sigtuna
Moderata Samlingspartiet i Sigtunabygden
Stiftelsen Samfundet för Sigtuna
Samling för Sigtuna
Sigtunabygdens konstförening
Sigtuna Fastighetsägarförening
Sigtuna Hembygdsförening
Sigtuna Humanistiska förbund
Sigtuna Husmodersförening Hem och Samhälle
Sigtuna Messingssextett
Sigtuna Rotaryklubb

Företag

AB Bengt Jonsson Skogsentr, Rosersberg
AB G. Rydh, Sigtuna
AB Lundqvist & Lindroth, Sigtuna
AB Regare, Sigtuna
AB Ytteknik, Bålsta
ADB-Utveckling AB, Sigtuna
Aero-Chef AB, Stockholm-Arlanda
Alma Industri & Handel AB, Uppsala
ArlandaMäklarna AB, Märsta
Arlanda Snickerifabrik, Märsta
Arlanda VVS-Konstruktioner AB, Märsta
Bagarboden AB, Sigtuna
Barosens Byggnadstjänst AB, Sigtuna
Becker Industrifärg AB, Märsta
Belo-Tryck AB, Sigtuna
Bergholtz Klockgjuteri, Sigtuna
Bille Bild, Knivsta
BPA
Bygg-Bema Produktion AB, Märsta
Connys Trafikskola, Märsta
Distanssystem Svenska AB, Rosersberg
Doktorsgården, Sigtuna

Donn Scandinavia Products GmbH, Sigtuna
Ductor AB, Sigtuna
Föreningsbanken, Stockholm
Förlag Agnete Hjort, Sigtuna
Försäkrings AB Skandia, Stockholm
Galleri Trekanten, Sigtuna
Ge-Ws Charkuteri AB, Johanneshov
Gifty AB, Stockholm-Arlanda
Holmens Bruk AB
HS Textproduktion AB, Sigtuna
Ingas Kläder, Märsta
Intersport Sigtuna
JCC Fastigheter AB
JCC Mälargrus, Stockholm
Klemming Skruvningskonsult, Märsta
Konsum Norrort, Upplands-Väsby
Kopparkitteln, Jocke och Mia Bergman, Sigtuna
Kurt Fredrikssons Måleri, Märsta
Linjeflyg AB, Stockholm-Arlanda
Luftfartsverket, Stockholm-Arlanda
Lubrication Engineers Sweden AB, Rosersberg
Medborgarskolan Sigtuna- Upplands-Väsby, Märsta
Media Publica Jan Bonnevier AB, Sigtuna
Mo och Domsjö AB, Örnköldsvik
Postens Koncernstab Information, Stockholm
PP-tryck AB, Märsta
Proffice-gruppen AB, Stockholm
Ragn-Sells
Saksinvest, Stockholm
SAS Arlandia Hotel AB, Stockholm-Arlanda
SEAB, Märsta
Sigtunaarkitekter AB, Sigtuna
Sigtuna Energi AB
Sigtuna kommun
Skinnboden, Sigtuna
Snickers AB, Sollentuna
Sterling Airways AB, Stockholm-Arlanda
Stockholms Ångslups AB
Stora Brännbo Kursgård, Sigtuna
Sven Gedda Konsult AB, Sigtuna
Svenska Statoil AB, Stockholm
Svenska Statoil AB:s ledningsgrupp
Tekniska kontoret, Sigtuna kommun
Tierps Tryckeri AB, Tierp
Tufvassons Transformator AB, Sigtuna

Uppsala Sparbank, Uppsala
Öbergs Revisionsbyrå AB, Sigtuna
Öhrlings Revisionsbyrå AB, Stockholm

Privatpersoner

Maggie Forss, Linköping
Ruth Lundell, Sigtuna

Rolf Adamsson, Sigtuna
Karl-Göran Algotsson, Sigtuna
Bertil Andersson, Sigtuna
Lars E. Andersson
Lisa Andersson, Sigtuna
Märta Andersson, Uppsala
Barbro André, Rimforsa
Greta Arwidsson, Stockholm
Nanna Axelsson, Upplands-Väsby
B. Bergenfur, Sigtuna
G. Bergholtz, Sigtuna
Brudparet Berglöf, Knivsta
Monika och Gunnar Bergman, Sigtuna
Hans Bergström, Kungsängen
Gunnar Bjarnhagen, Sigtuna
Jan-Henrik Björck, Stockholm
Mauritz Björkryd, Sigtuna
Roger Björnstjerna, Sigtuna
Carl-Axel Bladsjö, Uppsala
Stanley Blom, Sigtuna
Ivars Blums, Sollentuna
Görel Bohlin, Sigtuna
Karin och Maja Bolling, Sigtuna
Aina von Bredow, Sigtuna
Anna Bräming, Märsta
Gunnar Bydin, Solna
Kerstin Callert-Holmgren, Danderyd
Lisa Callert, Sigtuna
L. Carenius, Uppsala
Britt och Lennart Carselind, Sigtuna
Fam. Cedervi, Sigtuna
Elisabet Claesson, Uppsala
Gustaf Dahl, Sigtuna
Ulf Dahlgren, Saltsjö-Duvnäs
David Damell, Stockholm
Olga och Axel Danielsson, Sigtuna
Eric Dolk, Sigtuna
T. D-son, Sigtuna
Lisa Ehrlemark, Sigtuna
Gunnie Eklund-Weingarten, Farsta
Torsten Elgren, Helsingfors
Birgitta Engwall, Sigtuna
Jonas Engwall, Sigtuna
Tomas Engwall, Sigtuna
Börje Ericsson, Solna
Bengt Eriksson, Sigtuna
Birgit och Ingvar Eriksson Kretz, Bromma

Erik E. Eriksson, Sigtuna
A. Esklund, Sigtuna
Hans J. Forchhammer, Sigtuna
Barbro Fryklund, Sigtuna
Lars Olof Fryklund, Stockholm
S. G. Fryklund, Sigtuna
Staffan Fryklund, Kalmar
Ulrika Fryklund, Stockholm
Lars Gottberg, Stockholm
Francisca och Gustav Gradin, Saltsjöbaden
Sven Gunnard, Hjo
Arne Göth, Sigtuna
G. H., Knivsta
Peder Hammarskjöld, Täby
A. Hammarlund, Sigtuna
Maj-Britt Hasselmo, Nacka
Hans Hazelius, Sigtuna
M. och E. Hazelius, Sigtuna
Angelica och Lars Hedblom, Sigtuna
Stig J. Hedén, Falkenberg
Curt Hellquist, Sigtuna
Inez och Bengt Hellström, Sigtuna
Ingela Hjalmarsson, Varberg
Gunnar Holmgren, Danderyd
M. Holmquist, Sigtuna
Bengt Holmström, Göteborg
Finn Hultgren, Sigtuna
Göran Hård af Segerstad, Sigtuna
Elsa Ingmanson, Stockholm
Sarah och Ingvar Ingverud, Sigtuna
Ingrid Janeid, Sigtuna
Ingrid Johansson, Sigtuna
Åke Johansson, Sigtuna
Barbro Järnbring, Sigtuna
Reinhold Järpling, Stockholm
Lia och Oscar Kagovere, Sigtuna
Eva och Kenneth Karlsson, Märsta
Martin Karlsson, Sigtuna
Maud Karlsson, Sigtuna
Sten Karlsson, Sigtuna
Viola Karlsson, Sigtuna
Britta och Vikram Kaul, Sigtuna
Elsa Kjederqvist, Sigtuna
Ingrid Krook, Sigtuna
K. von Krusenstierna, Sigtuna
Eva och Gösta Larén, Sigtuna
Kimmo Larén, Sigtuna
Roger W. Larsson, Sigtuna
Margareta Ledin, Djursholm
Carl-Elis Leffler, Saltsjöbaden
P-L. Lehtosalo-Hilander, Helsingfors
Tor Levin, Uppsala
Hans Leygraf, Stockholm
Birgitta Lindberg, Sigtuna
Elsa Lindberger, Bromma
Ingemar Lindgren, Sigtuna

Barbro Lindh, Sigtuna
H. Lorin, Sigtuna
Ann Lindskog, Stockholm
Ester, Ingeborg och Evelyn Lindström, Sigtuna
Lars Lundberg, Märsta
Carl-Eric Lundgren, Rosersberg
Margareta Magni, Stockholm
Per Magnusson, Borlänge
E. Martinsson, Handen
H. Melander, Sigtuna
Pär Nilsson, Sigtuna
Dagny Nordgren, Sigtuna
Nils Olof Nordlander, Sigtuna
Alf Nordström, Lidingö
Kurt Nordström, Bromma
Margareta och Holger Norelius, Sigtuna
Eva och Hans Norrman, Sigtuna
Kerstin Nyquist, Sigtuna
Fam. Curt Ohlsson, Sigtuna
Lars Olsson, Sigtuna
Stefan Palm, Sigtuna
Pia Passmore, Sigtuna
Cilli Pasty-Leutwyler, Sigtuna
Elin Perman, Sigtuna
Lennart Persson, Sigtuna
Margit Persson, Sigtuna
Ove B. Platell, Sigtuna
Bertil Rask, Märsta
Birgitta Rauschning, Sigtuna
Torborg Reuterdaahl, Sigtuna
Gunilla Rosén, Sigtuna
Lennart Ruud, Sigtuna
Kerstin och Håkan Rydén, Sigtuna

Gunilla Schildt, Stockholm
Jan Schüllerqvist, Täby
Per Schött, Sigtuna
Bo och Ingegerd Sedin, Sigtuna
Hans Selander, Sigtuna
Carl och Vivan Sjödin, Sigtuna
Sonia och Folke Sjögren, Sigtuna
Birgitta Starck, Sigtuna
Kerstin Storm, Sigtuna
Betty Stål, Sigtuna
Lennart Sundberg, Sigtuna
Gunnel Sundelius, Kristianstad
A. Svedman, Sigtuna
Arne Svensson, Sigtuna
Johan Tiedemann, Sigtuna
Gunilla och Per Tiseliuss, Sigtuna
Sture Tyrenius, Farsta
Maj och Gunnar Törnquist, Sigtuna
Ulla Undén, Sigtuna
Bo Wallerstedt, Sigtuna
Fam. Rolf Walles, Sigtuna
Sonja Vatemann, Märsta
Gunnie E. Weingarten, Farsta
Nils Welam, Stockholm
Barbro och Gunnar Weman, Luleå
Ulla och Nils Wenker, Sigtuna
Sten och Eva Westberg, Fagersta
Gösta Viotti, Sigtuna
Ulla Virgin, Sigtuna

**+ alla som lagt sitt bidrag i "bössan" vid
gropen eller på museet samt de som skänkt
anonymt.**

FÖRORD

I maj månad 1990, efter nära två års kontinuerligt fältarbete, avslutades Sigtunautgrävningen 1988-90. Utgrävningsschaktet, som låg i kvarteret Trädgårdsmästaren i stadens centrala del, omfattade inte mindre än ca 1100 kvadratmeter. Det är frågan om en av de mest omfattande stadsarkeologiska utgrävningar som skett i vårt land. I massmedia kom Sigtunautgrävningen att kallas för "Den nya riksgropen", i folkmun förkortat till "Gropen". Den första riksgropen låg som bekant på Helgeandsholmen i Stockholm och fick sitt namn snarare på grund av läget vid riksdagshuset än av dess centrala betydelse för svensk historia. Vad gäller Sigtunagropen kan det kanske låta lokalpatriotiskt att tala om en riksgrop, men trots allt är inte riksstämpeln helt opassande. Sigtunautgrävningens resultat kommer nämligen med stor sannolikhet att få minst lika stor betydelse i ett vidare historiskt perspektiv som i det lokala. Detta förhållande hänger samman med att tiden för Sigtunas grundläggning, vid slutet av 900-talet och stadens blomstring under 1000- och 1100-talen, sammanfaller med det svenska rikets och den svenska kyrkans framväxt samt uppkomsten av våra första städer. Sigtuna är (förutom den under medeltiden danska staden Lund) den enda stad vi har här i landet där det finns urbana kulturlager som täcker hela den här spännande perioden - då Sverige blir Sverige.

Under hela utgrävningsperioden har inte mindre än 43 arkeologer under längre eller kortare tid arbetat i gropen. Under sommartid har även frivilliga sigtunabor och utsocknes deltagit i arbetet. Sammanlagt är det ca 25 manår som nerlagts i utgrävningsarbetet. För att kanske ännu enklare förstå vidden av det nerlagda arbetet kan man tänka sig de 1500 kubikmeter som undersökts i form av ett mindre höghus - 10 x 10 meter stort och 15 meter högt. Medan tidigare arkeologiska undersökningar i Sigtuna endast utgjort små titthål mot historiens dunkla djup är det nu ett fönster som öppnats. Ändå är det bara knappt 2% av det medeltida bebyggelseområdet - "Svarta jorden" - som Sigtunautgrävningen omfattat.

För oss som har medverkat till att föra utgrävningen i hamn har det varit en mycket spännande och omtumlande tid. Utgrävningsarbetet har också följts av en stor och intresserad allmänhet - sigtunabor och hitresta, forskare från hela världen och massmedia av olika slag - från Norrskensflaman till Kyrkans tidning, från Vetandets värld till Dagens eko och från Go´morrn Sverige till Aktuellt. Kungen och drottningen, Nordens statsministrar, kulturministern och ärkebiskopen tillhör de mest prominenta gästerna som satt sina fotavtryck i de tusenåriga kulturlagren.

Sigtunautgrävningens symbol- den välkände vikingen från Sigtuna. Bild; Lennart Olin.

Våra förväntningar på Sigtunautgrävningen kan redan nu, innan materialet bearbetats, sägas ha överträffats både kvantitativt och kvalitativt. Gamla hypoteser om Sigtunas och det svenska rikets äldsta historia har vänts upp och ner och nya har kommit i stället. Detta kan väl också sägas vara något av arkeologins tjesning, att hur komplicerat vetenskapliga målsättningar vi än ställer upp innan en utgrävning påbörjas, är det inte ovanligt att resultatet blir något helt annat och oftast ännu mera spännande. På det viset är arkeologin en sant humanistisk vetenskap. Det är inte heller ovanligt att utgrävningens resultat ger upphov till fler och andra frågor än dem man hade innan. Det är dock detta som är forskningens drivfjädrer och som leder till en fortsatt forskning. Det är vår förhoppning att Sigtunautgrävningen just skall innebära ett rejält avstamp för en ny Sigtunaforskning efter flera decenniers stilltje. Redan nu kan ett europeiskt forskningsnätverk kring tidiga städer urskiljas där även lilla Sigtuna ingår. Inte minst har de urgamla kulturkontaktarna i österled återupplivats, men i stället för vikingafärder är det nu ett forskningsutbyte det är fråga om.

Om vi ser till de konkreta utgrävningens resultat kan vi inom ramen för utgrävningsschaktet följa fyra stadsgårdars utveckling, från stadens grundläggning på 970-talet och i ett tiotal faser fram till omkring år 1200. Drygt hundratalet huslämningar - både boningshus och verkstadshus - har dokumenterats. Det rikhaltiga fyndmaterialet är registrerat på 30231 nummer. Fynden omfattar allt från massan av keramikskärvor och hantverksavfall till unika ting som orientaliska guldfolierade glas och konstfullt ornerade elfenbenskammar. Till materialet hör också 6 ton djurben, samt jord- och träprover.

En arkeologisk undersökning är emellertid inte avslutad i och med att dokumentationsmaterialet renritats och arkiverats eller när fynden konserverats och magasineras. Det hela skall också bearbetas, databehandlas och analyseras samt inte minst viktigt - publiceras. Det sistnämnda är något som man är långt framme med i Sigtunas "broderstäder" Trondheim och Oslo. Det imponerande arbete som man gjort här kommer att vara en inspirationskälla för vårt publiceringsarbete. Detta om möjligt ännu mera spännande arbete har för Sigtunautgrävningens del beräknats att ta ungefär lika lång tid i anspråk som själva utgrävningen och sysselsätta 3-6 personer. Den vetenskapliga publiceringen är tänkt att ske på engelska eftersom Sigtuna, som framgått ovan, även ur ett europeiskt perspektiv är ett intressant forskningsobjekt. I planerna ingår också att den vetenskapliga volymen skall följas av en populär och rikt illustrerad summering av resultaten på svenska.

För att dock i någon mån stilla det stora intresse som visats för Sigtunautgrävningen väcktes mot slutet av förra året tanken på att i bokform, redan innan bearbetningen påbörjats, göra en preliminär och populärt hållen summering av de viktigaste utgrävningens resultat. Det är dock mycket viktigt att understryka att när de flesta av artiklarna skrevs, under första halvåret 1990, var inte utgrävningen avslutad. Fyndmaterialet hade inte heller konserverats i sin helhet och de olika bebyggelsefaserna hade inte kronologiskt relaterats till varandra. Likväl ger ändå de olika bidragen en bred inblick i det rika materialet och dess möjligheter till ny kunskap om det äldsta Sigtuna. Av de 28 artiklarna - som samlats under sju huvudrubriker: Bakgrund och metod, Stad och stadsgård, Kulturkontakter och handel, Hantverkare i Sigtuna, Hem och flärd och Andligt liv och tro - har de flesta skrivits av arkeologer som på ett eller annat sätt medverkat i Sigtunautgrävningen. Vi är också tacksamma för att vi fått möjlighet att publicera museidirektör Lars O. Lagerqvists artikel om Knut Erikssons myntning i Sigtuna. Annika Toll som behandlat pärlmaterialet är en av Sigtuna museers tidigare medarbetare. Lars G. Henricson, som också deltagit i utgrävningen, är pappa till huvudparten av de förnämliga fyndteckningarna vilka utgör ett viktigt inslag i boken. En målsättning vid bokens tillblivelse har varit att den skall nå ut till så många som möjligt. Dels att boken skall vara läsbar även utanför fackmännens krets dels att priset skall vara så pass lågt att

ingen skall behöva tveka. Det senare är förklaring till det förhållandevis enkla tryckförfarande som vi valt vid detta tillfälle. För att inte tynga framställningen har noter och referenser inte tagits med i texten. För den som intresserad av att läsa vidare finns dock längst bak i boken en förteckning över någorlunda lättillgänglig litteratur uppdelad på de sju huvudrubrikerna. Slutligen kan tilläggas att det tryckfärdiga manuset helt har producerats inom museets ram.

Det verkar också som Sigtunautgrävningen inte bara kommer att bevaras för eftervärlden i form av dokumentationsmaterialet i arkivet, fynden i magasinet eller de böcker som kommer att publiceras. Alltsedan utgrävningen startade har tanken på ett museum i en källare på platsen för utgrävningen varit levande. Här skulle 1000-talets Sigtuna byggas upp igen, med gårdar och hus i full skala, och fynden exponeras i sitt sammanhang beledsagade av ljud, lukt och rörliga bilder. Den 29 mars godkände Sigtuna kommunfullmäktige ett ramavtal som Sigtuna kommun tecknat med byggherren Arlandafastigheter AB, som innebär att bolaget ifråga bygger en för utställningsändamålet lämpad källare med ca 800 kvadratmeters golvyta och 5 meters takhöjd. Kommunen får disponera denna lokal hyresfritt (1 kr/år) och uppvärmd i 25 år. En förutsättning för museets tillkomst är dock att kostnaden för museets uppbyggnad, dvs inredning, finansieras med icke-kommunala medel. Senare har också en politisk ledningsgrupp tillsatts och en professionell penningjägare håller på att kontrakteras. Avtalet innebär i vilket fall som helst ett första steg mot förverkligandet av en unik attraktion i Sigtuna - ett nytt historiskt-arkeologiskt museum med arbetsnamnet "Sigtuna Anno 1000". I avvaktan på att planerna på ett nytt museum tar fastare form kommer under 1992 flera av de intressantaste fynden från Sigtunautgrävningen att ingå i en utställning som visas i både Paris och Berlin. Utställningen - "Les Vikings, Les Scandinaves et l' Europe 800-1200" produceras av Nordiska Ministerrådet.

Avslutningsvis kan det vara på sin plats med ett citat ur en minnesruna över Olof Palme, den moderna sigtunaforskningens fader, som i unga år stupade i det finska inbördeskriget 1918. Minnesrunan skrevs av dåvarande professorn i Nordisk fornkunskap i Uppsala - Oscar Almgren - och publicerades i Upplands Fornminnesförenings tidskrift samma år.

"..... Olof Palme blev den svenska vetenskapens första tribut till den oräkneliga rad av lovande unga forskare, som redan i andra länder offrats åt världskrigets furie.

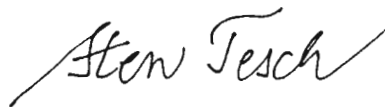
Men även andra dödar än slagfältets lura på de mest handlingskraftiga, på dem som minst spara sig själva. Så ha inom få år bland Upsalaarkeologernas krets Knut Stjerna, Vilhelm Ekman och Eskil Olsson stupat på sin post. Vi andra svagare, bliva kvar och få söka göra vårt bäst att åtminstone i någon mån bringa i hamn vad vi velat. Det vilja vi också ärligt försöka med Olof Palmes Sigtuna-planer, om det väl också ej kan bli efter den stora måttstock han drömde om, då han en gång räknade ut, att han kunde ha 50 år kvar av sitt liv att ägna åt utforskandet av sitt kära Sigtuna. Men det skall väl komma nya unga forskare med gosselynne, som löpa till storms mot de stora uppgifterna, och de skola ej alla möta sin kula; många av dem skola hinna fram till segern".

Vi hyser en förhoppning om att Olof Palme segersällt blickar ner från sin upphöjda position och gläds åt alla de krafter, gossar såväl som flickor, som slutligen fört Sigtunautgrävningen 1988-90 lyckligt i hamn.

Denna bok tillägnas kung Carl XVI Gustaf - Sigtunautgrävningens högste beskyddare, kung Erik segersäll - stadens grundläggare (?) och Olof Palme d.ä. - Sigtunaforskningens fader.

Dessutom ett stort tack till alla andra bidragsgivare, stor som liten (se Bidragsgivare), kommitén för Sigtunaforskning, Sigtuna kommun och i synnerhet Tekniska kontorets gatu- och VA-avdelning, "gropgruppen" och dess ordförande Görel Bohlin, alla intresserade sigtunabor samt sist men inte minst de 43 arkeologer med Björn Pettersson och Mats Roslund i spetsen som i ur och skur varit idogt verksamma i "Gropen". Utan Er hade inte Sigtunautgrävningen 1988-90 varit möjlig.

Sigtuna i november månad Anno Domini 1990

A handwritten signature in black ink that reads "Sten Tesch". The signature is written in a cursive style with a long, sweeping underline.

(Sten Tesch)
museichef och projektledare